

Szentháromság ünnepe után 7. vasárnap

► 2Móz 16,2–3.11–18

Zúgolódásra Isten érthetetlen kegyelme

A vasárnap jellege

A Szentháromság ünnepét követő, ünneptelen félév vasárnapjain is tematizált istentiszteletekre kerül sor. A hetedik vasárnap témája: Isten a hit ajándékával örök életre hív. Az oltárnál elhangzó evangéliumi szakasz (négyezer ember megvendéglése) Isten gondoskodó szeretetében erősíti meg a híveket. A nap levélbeli igéje (Róm 6,19–23) pedig – párhuzamba állítva az alapige témájával, az Egyiptomból való szabadulás történetével – Krisztus urunk váltságművére emlékeztet. Arra, hogy hogyan lettünk a bűn rab-
szolgaságából és zsoldjának, a halálnak hatalmából kiszabadítva egészen Istenéi, megváltva a boldog szolgaságra, szent gyümölcstermésre és örök életre.

Amit a textusról tudni kell

Jól ismert ószövetségi történet kerül elénk. Anynyira, hogy még az alsós hittanos diákjainknak is tanítjuk ezt az igeszakaszt. Ezzel kapcsolatban pedig sokszor magyaráznunk is kell a zúgolódás kifejezést. Hiányzik a mai gyerekek szótárából, de néha a felnőttekéből is. Textusunk szempontjából pedig nagyon fontos, hogy helyesen értsük. Készüléskor érdemes az igeszakasznak nem csupán a kijelölt részeire fókuszálni, hanem az első-től a tizennyolcadik versig tartó teljes leírást elolvasni. Akkor felfedezhetjük, hogy éppen ez a zúgolódás szó öt versszakon belül hétszer fordul elő különböző formában. Sok angol nyelvű fordítás szereti az eredeti héber מִלִּינָה szót morgolódásként, panaszkodásként visszaadni. A magyar

zúgolódás szó azonban jobban kifejezi a csalódottságnak azt a sodró erejét, amely másokat is magával ragad. A 2. versben ezért szembesülünk azzal a meghökkentő ténnyel: Izrael fiainak egész közössége kezdett zúgolódni Mózes és Áron ellen. A panaszkodás, zúgolódás forrása pedig az elégedetlenség. „Az elégedetlenség felnagyítja a múltat, és becsmérli a jelent, nincs tekintettel az igazságra vagy az észszerűsége” – írja a 17. század híres presbiteriánus igemagyarázója.¹ Ebben a velős mondatban minden benne van azzal kapcsolatban, hogy hogyan veszítette el a nép a realitásérzékét alig másfél hónappal a szabadság után. Sőt azután, hogy átérték Isten gondoskodását Marában és az üdítő oázisban, Élimben.

A 3. vers is fontos a szakasz boncolgatásában. Bár Mózeset és Áront keresi meg a nép a panaszával, a vádjuk Isten ellen szól. Pimasz módon, mint amikor a kamasz a szüleit számonkéri, hogy miért hozták őt erre a világra, így tesznek szemrehányást Izrael fiai az Úrnak, hogy miért nem haltak meg a kezétől még Egyiptomban.

Milyen megdöbbentő – vagy éppen ez az a címben megfogalmazott „érthetetlen kegyelem”? –, hogy Isten nem háborodik fel ezen! (Itt még nem.) Nem rója meg a népet türelmetlenségéért. Nyugalommal fordul Mózeshez és Áronhoz. Nem kapkod, olyan, mint akinek már eleve kész terve van arra, hogy hogyan gondoskodjon népe táplálásáról. Ám a megoldás feltételhez kötött, az Úr szava szerint: próbához. A nép tud-e hinni a naponkénti mannában?

A perikópa megértése

Ószövetségi textusnál sokszor nehézségbe ütközhetünk, hogy hogyan teljesítsük azt a reformátori

¹ HENRY, Matthew: Exodus 16. Matthew Henry Commentary on the Whole Bible. *Bible Study Tools*. <https://www.biblestudytools.com/commentaries/matthew-henry-complete/exodus/16.html>.

örökségünket, amelyet a reformátor így határozott meg: *was Christum treibet* – ami Krisztusra vezérel. Most segítségünkre vannak az evangéliumi utalások és Pál apostol, aki gyakran használja allegóriaként éppen a pusztai vándorlás képeit (pl. 1Kor 10).

Nézzük azonban, hogy a manna szó előke-rül-e az Újszövetségben! Bizony, három alkalommal is. János evangéliumában Jézus önmagára utal úgy, mint Istennek mennyből alászálló kenyerére, amely életet ad a világnak (Jn 6,32–33). Zsid 9,4 pedig épp a kijelölt szakaszunk végére utal. Azt az eseményt örökíti meg 2Móz 16,32–34, amikor az Isten gondoskodásának jeléből, a mannából egy ómernyi mennyiséget eltesznek egy aranyedénybe mementóként. Jel 2,17-ben pedig arról olvasunk, hogy a győztesek kapnak az elrejtett mannából. Ez a rejtett manna pedig nem másra, mint az élet kenyerére, Jézusra utal. Ővele lesz közössége annak, aki a hitben mindvégig kitart.

Ez utóbbi – jövőbeli – ígélet köti össze a mai hallgatót a pusztai vándorlásnak 2Móz 16-ban leírt epizódjával: Isten az ígért cél felé akar vezetni, az úton „dicsőségével” kísér (6. vers), naponta gondoskodik rólunk.

Igehirdetési vázlat/ok

Ha a bibliai történet adta sémához igazodunk, akkor egy roppant egyszerűen felépített igehirdetési vázlatunk lehet.

1. Bízunk kell Istenben, hogy átsegít minket a nehézségeken

Ahogy a múltban ott volt, ahogy a Vörös-tengeren átsegítette népét, ahogy iható vizet adott nekik, úgy lesz ott végig velünk. Ebben nem szabad elbizonytalanodni, az átért csodákról nem szabad megfeledkezni!

2. Isten táplálni fog minket

A történet izgalmas fordulata, hogy a nép tulajdonképpen megelőzte zúgolódásával Istent. Őneki már rég gondja volt Izrael fiaira anélkül, hogy panaszkodtak volna. Jézus a Hegyi beszédben így szól erről: *„Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre.”* (Mt 6,32) Életem egyik legnehezebb időszakában angliai barátaimtól csak egyetlen mondatot kaptam vizsgálatul, ami csodálatosan bátorít azóta is: „God is in control”, vagyis Isten kezében tartja a dolgot.

3. Eljuttat minket az ígélet földjére

Talán ugyanolyan távolinak érezzük az örök élet ígéletét, mint ahogyan Izrael népe is elvettette szemelől Kánaánt mint úti célt. Bár húsvét üzenete csak néhány hónapja hangzott felénk, de a hét-köznapok szürkesége, a napi küzdelmek elhomályosíthatják előttünk azt, amit Jézus ígért: *„Én élek, és ti is élni fogtok. Nem árt emlékeztetni magunkat arra, hogy hová is tartunk.”*

Nem lebecsülve ezt a könnyebbnek és ezáltal érthetőbbnek tűnő vázlatot, szeretnék egy olyan gondolatsort is megosztani, amely az igeszakasz kapcsán ébredt bennem. Méghozzá ahhoz kapcsolódóan, hogy Isten miért is teszi próbára népét. Nem csupán egykor Izraelt, hanem ma is Krisztus népét, az egyházat, sőt személy szerint bennünket.

Összességében így fogalmazhatnánk: a héberek a vándorlás során megtanulták az élet legfontosabb leckéjét, hogy hogyan bízzanak Istenben, és hogyan engedelmeskedjenek neki. Ez a Teremtő végső célja velünk is.

Ebben a történetben, ahogyan a Szentírás más oldalain is fellelhető, Isten kiszámítható mintázat szerint cselekszik: Először ígéletet tesz nekünk. Másodszor próbára teszi a hitünket – a képességünket, hogy higgyünk az ígéletben. Harmadszor figyeli az engedelmességünket –

a képességünket, hogy az ígélet fényében járjunk. Negyedszer áldását adja – az ígélet beteljesedését.

Ezt a kérdést érdemes bővebben kifejtenünk, ehhez ajánlom az alábbi vázlatpontokat.

1. Isten a próbákkal teszteli szeretetünk és odaadásunk minőségét

Krízishelyzetben mindig lelepleződik az ember bensője. Amit korábban meg tudott játszani, elmaszkírozni, az nyilvánvalóvá válik. Életünk során nem kerülhetjük el a próbatételeket. Kétségbeesetten kapkodunk, zúgolódunk, kiabálunk? Vagy bölcs teremtményként fájdalmak közt is, meg nem tagadva várunk arra az Úrra, akiről Jób így vall: *„...és ha ez a bőröm szertefoszlik is, testem nélkül is meglátom az Istent.”* (Jób 19,26) De akivel kapcsolatban 2Móz 14,14-ben így bátorít Mózes: *„Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg!”*

2. Isten a próbákkal teszteli bizalmunkat

A pusztai vándorlás történetében az egyik leglényegesebb momentum, hogy a manna csak egy napig fogyasztható, nem tehető el hosszabb időre (kivétel a szombatra tekintettel adott dupla adag). Bízna-e abban, hogy másnap is fog hullani az égből a mennyei eledel? Isten azt is teszteli, hogy tudnak-e osztozni a mannán. Hiszik-e, hogy lesz elegendő mindenkinek? Hisznek-e az ígéletben?

Mi van, ha mások véleménye bizonytalanít el? Egy világi példát szeretnék ehhez fűzni a kitarító, rendíthetetlen hit kapcsán. A világhírre szert tett Fred Astaire a 20. század egyik legkiemelkedőbb táncos-színésze volt. Kirobbanó tehetségét nincs, aki vitassa. Mégis, 1932-ben, amikor még csak pályakezdő művész volt, egy színikritikus ezt írta róla: játszani nem tud, énekelni sem, táncolni egy kicsit. Mi lett volna, ha ez a bizonyára irigységből fakadó bírálat sikeresen eltántorítja a filmes világtól?

3. Isten a próbákkal hitet teremt, és általa a saját hűségét bizonyítja

A pusztai vándorlás során minden próbatételt hitbéli megerősödés követett. Minden bukás után a nép ráeszmélt Isten szeretetére. Olvassuk csak el az előző fejezetben Mózes hálaadó énekét, amelyet együtt zengett Izrael fiaival! Micsoda dicséret mondanak a Felségesnek közösen! Pedig előtte, a Vörös-tenger innenső partján még rettegték az őket üldöző egyiptomiaktól, és szidalmakkal Mózesre támadtak.

De Isten megengedi, hogy vele győzhessünk, a túlsó partról láthassuk az eseményeket. Útközben talán vakok vagyunk meglátni, de utólag világossá válik, hogy ő velünk volt és velünk marad. „*Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja.*” (2Tim 2,13)

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Mk 8,1–9; Róm 6,19–23

Énekek

EÉ 327, 459

Illusztrációk

TÖRTÉNET

A királyság nem egy örült küzdelem az „elégért”
Nemrég egy nyolc éves gyerek születésnapjában voltam. A teremben lógott egy piñata. A gyerekek felváltva ütögették ezt a papírmásé cápát egy műanyag csóvel, amíg végül a cápa ki nem robbant, és mindenféle ki nem repültek az édességek.

Abban a pillanatban gyűjteni kezdtek a gyerekek, ugráltak, tolakodtak, és annyi édességet szereztek, amennyit csak tudtak.

Már kiskorunktól fogva úgy gondoljuk, hogy így működik a világ. Úgy véljük, csak korlátozott mennyiség van valamiből, amiért meg kell küzdeni, és annyit megszerezni belőle, amennyit csak tudunk. Isten országa más. Jézus azt tanítja, hogy az ő országában elegendő van mindenki számára. Ő maga is együtt érez kivétel nélkül minden emberrel, és mindegyiküknek ad magából.

A születésnapjain parti, miután a gyerekek az összes édességet felszedték a földről, a születésnapos fiú anyukája megkérdezte, hogy mindenkinek jutott-e elég édesség. Ez a pillanat Isten országára emlékeztetett: Urunk megkérdezi tőlünk, hogy megvan-e, amire szükségünk van, és hogy van-e elég. (Mia Levetan)

VERS

Arno Pötzsch: *Csak te vezess!*

Utunk ismeretlenben kanyarog,
cél és időt nem ismerünk.
De vigasztal a „Veletek vagyok!”
S bárhogy fenyegetnek a viharok,
csak Te vezess, Urunk, Te légy velünk!

Felhasznált irodalom

BRUCKNER, James K. 2008. *Exodus*. Hendrickson Publishers, Peabody. (New International Biblical Commentary.)

HENRY, Matthew: Exodus 16. Matthew Henry Commentary on the Whole Bible. *Bible Study Tools*. <https://www.biblestudytools.com/commentaries/matthew-henry-complete/exodus/16.html>.

■ BREBOVSZKYNÉ PINTÉR MÁRTA